

امنیت فضای مجازی و دفاع الکترونیکی

جلسه سی و چهارم
فصل سوم: احکام امنیت فضای مجازی
۹۵/۱۱/۱۴

بنابر آنچه گفته شد می‌توان احکام ذیل را بیان داشت:

مسأله: اگر فردی کارت اعتباری دیگری را بدزدد و با کشف رمز یا علم به رمز از حساب آن فرد خرج کند یا پول نقد بردارد آیا حد بر او جاری می‌شود یا خیر؟

در این مسأله سه فعل وجود دارد که باید از هم تفکیک شوند و حکم هر یک مستقلاً بیان گردد تا حکم صورت جمع معلوم گردد:

فعل اول سرقت کارت

فعل دوم سرقت رمز کارت

فعل سوم برداشت از حساب

مسأله: اگر فردی کارت اعتباری دیگری را بدزدد و با کشف رمز یا علم به رمز از حساب آن فرد خرج کند یا پول نقد بردارد آیا حد بر او جاری می‌شود یا خیر؟

فعل اول سرقت کارت است. این سرقت به تنهایی موجب حد نیست چون قیمت کارت اندک است و به حد نصاب شرعی نمی‌رسد.

سرقت کارت به صور مختلفی ممکن است:

۱- سارق مخفیانه آن را بدزدد مثل این که در مترو جیب داخلی فردی را بزند یا از اتاق یا منزلی که دربش قفل بوده آن را بدزدد.

پاسخ: اگر فعل دیگری صورت نگیرد یعنی پولی از حساب برداشته نشود مشمول حد سرقت نیست چون خود کارت عادتاً قیمت چندانی ندارد و به خمس دینار که اقل قول در حد مال مسروقه است نمی‌رسد بنابر این حد سرقت بر آن جاری نیست. ولی اگر کارت مالیت داشته باشد سرقت آن مشمول مجازات تعزیری است.

طبق قانون مجازات اسلامی:

ماده ۶۵۷- هرکس مرتکب ربودن مال دیگری از طریق کیف‌زنی، جیب‌بری و امثال آن شود به حبس از یک تا پنج سال و تا (۷۴) ضربه شلاق محکوم خواهد شد.

مسأله: اگر فردی کارت اعتباری دیگری را بدزدد و با کشف رمز یا علم به رمز از حساب آن فرد خرج کند یا پول نقد بردارد آیا حد بر او جاری می‌شود یا خیر؟

صور مختلف سرقت کارت:

۲- به صورت زورگیری آن را از دست صاحبش بگیرد. مثلاً شب‌هنگام در کوچه خلوت او را با اسلحه سرد تهدید کند و محتوای جیبش را خالی کند و در آن کارت هم باشد.

پاسخ: در زورگیری حد سرقت جاری نیست بلکه تعزیر می‌شود.

ماده ۶۵۲- هر گاه سرقت مقرون به آزار باشد و یا سارق مسلح باشد به حبس از سه ماه تا ده سال و شلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می‌شود و اگر جرحی نیز واقع شده باشد علاوه بر مجازات جرح به حداکثر مجازات مذکور در این ماده محکوم می‌گردد.

ماده ۶۵۳- هر کس در راه‌ها و شوارع به نحوی از انحا مرتکب راهزنی شود در صورتی که عنوان محارب بر او صادق نباشد به سه تا پانزده سال حبس و شلاق تا (۷۴) ضربه محکوم می‌شود.

صور مختلف سرقت کارت:

۳- صاحب کارت آن را به امانت نزد سارق نهاده باشد ولی سارق قصد ربایش کند و آن را در محلی غیر از آنچه صاحبش گفته ببرد.

چون مال را از حرز بر نداشته بلکه نزد خودش بوده است بنابر این حدّ سرقت جاری نیست. بلکه صرفاً تعزیر دارد. در قانون مجازات اسلامی بخش تعزیرات آمده است:

ماده ۶۷۴- هر گاه اموال منقول یا غیرمنقول یا نوشته‌هایی از قبیل سفته و چک و قبض و نظایر آن به عنوان اجاره یا امانت یا رهن یا برای وکالت یا هر کار با اجرت یا بی‌اجرت به کسی داده شده و بنا بر این بوده است که اشیای مذکور مسترد شود یا به مصرف معینی برسد و شخصی که آن اشیا نزد او بوده آن‌ها را به ضرر مالکین یا متصرفین آن‌ها استعمال یا تصاحب یا تلف یا مفقود نماید به حبس از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

فعل دوم سرقت رمز کارت است. این سرقت به صور مختلفی ممکن است رخ دهد.

- ۱- سرقت رمز مخفیانه است مثل این که در عابر بانک پشت سر صاحب کارت قرار می گیرد تا مخفیانه رمز وارده را کشف کند
  - ۲- بعد از سرقت کارت به صورتی مخفیانه متوجه می شود که شماره رمز روی کارت یا کنار آن روی کاغذی مکتوب شده یا در پیامکی آمده است
  - ۳- گفتگوی دو نفر را مخفیانه شنود می کند و رمز بیان شده در مکالمه آن دو را حفظ می کند
  - ۴- صفحه ای پلاستیکی یا صفحه کلیدی نازک روی صفحه کلید عابر بانک قرار می دهد که می تواند به صورتی فیزیکی یا الکترونیکی درون خود، رمز کارت را نگهداری کند.
- همه این موارد داخل در سرقت رمز به صورت مخفیانه است و شرایط سرقت مخفیانه را دارد.

حال سؤال این است که آیا این رمز کارت ارزشش به چهار و نیم نخود سکه طلای مسکوک می رسد یا نه؟ آیا این رمز ارزش مالی دارد؟ در بحث سرقت اطلاعات خواهیم گفت که اطلاعات نیز اموری ارزشمندند چون عقلاً حاضرند برای آن پول پرداخت کنند. اما ارزش رمز یک کارت چقدر است؟ آیا به نصاب حد سرقت می رسد؟ و اگر برسد آیا سرقت آن مشمول حد سرقت است؟

ابتدا میتوان گفت: ارزش کارت‌های مختلف به ارزش مالک آن بستگی دارد.
اگر مالک فردی متمکن و ثروتمند باشد ارزش کارت او زیاد
اگر مالک فردی محتاج و مستمند به یارانه باشد ارزش آن کم است.

بنابر این ممکن است رمز کارت یک فرد ثروتمند به بالاتر از میزان حدّ سرقت برسد.

سؤال: آیا اگر کسی رمز کارت کسی را بدزدد مشمول حدّ سرقت است؟

پاسخ: فرض اول: اگر هنوز پولی از حساب برداشته نشده
چون ارزش رمز کارت ذاتی نیست بلکه به مبلغی است که درون حساب صاحب کارت
وجود دارد. بنابر این سرقت رمز کارت حتی اگر برایش پول پرداخت کنند به آن دلیل
است که قصد سارق یا خریدار این است که متعاقباً از حساب پولی برداشت کند. پس
ارزش رمز کارت ذاتی نیست بلکه وابسته به پول واقعی در حساب است و ارزش تبعی
رمز کارت، موجب نمی‌شود که سرقت حقیقی به آن مقدار مال صورت گرفته باشد.
بنابراین صرف فروش رمز کارت به دیگری موجب حدّ سرقت نیست. چون فرض
فروش رمز کارت این است که فردی از فرد دومی پولی گرفته تا رمز کارت را در
اختیارش قرار دهد. مادامی که پولی از حساب اصلی برداشت نشده باشد، سرقت مال
محترم صورت نگرفته است بنابر این فرد اول حدّ سرقت ندارد چون مالی را از کسی به
رضایت گرفته و در مورد این پول سرقت مخفیانه انجام نداده است. فرد دوم نیز حسب
فرض هنوز از حساب صاحب کارت پولی برنداشته بنابر این، تا اینجا، هیچ کدام حدّ
سرقت ندارند.

فرض دوم: اگر فرد دوم از حساب صاحب کارت پولی بردارد که به حد نصاب برسد فروشی پیش می‌آید:

اگر فرد اول صرفاً پولی بابت کشف رمز گرفته باشد یا آن را مجاناً در اختیار سارق دوم قرار داده باشد از این جهت، حدّ سرقت در مورد او جاری نیست و صرفاً تعزیر می‌شود. در مورد فرد دوم از آنجا که از حسابی پول برداشته که رمزش مکشوف بوده از این نظر مثل ورود به خانه‌ای است که قفلش را فرد دیگری شکسته باشد. بنابر این حدّ سرقت در مورد او جاری نیست؛ چون پول را از جایی برداشته که حرز نداشته است. ولی به هر حال سارق ضامن پولی است که دزدیده و تعزیر دارد

الخامس - أن يكون السارق هاتكاً للحرز منفرداً أو مشاركاً، فلو هتك غير السارق و سرق هو من غير حرز لا يقطع واحد منهما و إن جاءا معا للسرقة و التعاون فيهما، و يضمن الهاتك ما أ تلفه و السارق ما سرقه.

فرض سوم: اگر سرقت کارت و کشف رمز با مشارکت هر دو صورت گرفته باشد و یکی از آنها از کارت پول بردارد فقط دست کسی که پول برداشته قطع می‌شود و دیگری تعزیر می‌شود.

فرض چهارم: اگر یکی از آنها کارت را سرقت کرده و رمز کارت را کشف کرده باشد ولی هر دو از حساب پول بردارند فقط دست کسی که رمز را گشوده باشد قطع دست می‌شود.

فرض پنجم: اگر سرقت کارت و کشف رمز با مشارکت هر دو صورت گرفته باشد و هر دو نیز مستقلاً از حساب پول بردارند، هر دو قطع دست می‌شوند.

دلیل هر فرض نیز از آنچه قبلاً بیان شد و روشن می‌گردد

مسألة ۲ لو اشترکا فی الهتك و انفرادهما بالسرقة يقطع السارق دون الهاتك، و لو انفراد أحدهما بالهتك و اشتركا في السرقة قطع الهاتك السارق، و لو اشتركا فيهما قطعاً مع تحقق سائر الشرائط

والحمد لله رب العالمين